

# ŚWIADCZENIA RODZINNE

Świadczenia rodzinne przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.).

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Świadczenia rodzinne przysługują:

1. obywatelom polskim;
2. cudzoziemcom:
  - do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
  - jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
  - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694, z 2007r. Nr 120, poz.818 i Nr 165, poz.1170 oraz z 2008r. Nr 70, poz.416), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
  - jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Od spełnienia kryterium dochodowego uzależnione jest przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza **kwoty 504 zł**. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli

przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza **kwoty 583 zł**.

Przy ustalaniu uprawnień do zasiłku rodzinnego brane są pod uwagę dochody członków rodziny osiągnięte w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy oraz zmiany w sytuacji dochodowej rodziny, czyli utrata i uzyskanie dochodu.

**Dochody brane pod uwagę przy ustalaniu prawa do świadczeń rodzinnych to:**

- przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach ogólnych na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- deklarowany w oświadczeniu dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, pomniejszony o należny zryczałtowany podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne,
- inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (w szczególności: zasiłki chorobowe, alimenty na rzecz dzieci, wypłacone zaliczki alimentacyjne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego, stypendia szkolne, należności otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych).

**Świadczeniami rodzinnymi są:**

***1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,***

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

1. **68,00 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
2. **91,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
3. **98,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

1. rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;

2. opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka);
3. osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony).

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom wymienionym w punktach 1 i 2, do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia lub
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

**Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:**

1. dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim;
2. dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej;
3. osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;
4. pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko;
5. osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jego rodzica, chyba że:
  - a) rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje,
  - b) ojciec dziecka jest nieznan,
  - c) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
  - d) sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka;
6. członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny za granicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

**Wymagane dokumenty**

- I. Dokumenty dotyczące wnioskodawcy:
  1. Potwierdzenie tożsamości i miejsca zamieszkania – kopia dowodu osobistego (oryginał do wglądu pracownika)
  2. Uprawnieni wnioskodawcy:

- opiekun prawny - orzeczenie sądu ustanawiające opiekuna prawnego
- opiekun faktyczny – zaświadczenie z sądu o toczącym się postępowaniu w sprawie przysposobienia dziecka.

- osoba ucząca się - akty zgonu rodzica/ów lub/i wyrok sądu orzekający alimenty od rodzica/ów

### 3. Stan cywilny:

- separacja – prawomocny wyrok sądu orzekający separację
- rozwiedziony/a – prawomocny wyrok sądu orzekający rozwód lub odpis aktu małżeństwa z adnotacją o rozwodzie
- wdowa/wdowiec – akt zgonu współmałżonka

### 4. Współmałżonek zaginął:

- aktualne zaświadczenie właściwej w sprawie jednostki Policji o przyjęciu zgłoszenia zaginięcia małżonka

### 5. Dochód: (Dotyczy wszystkich pełnoletnich członków rodziny)

#### a) Rozliczenie na zasadach ogólnych:

- zaświadczenie z WŁAŚCIWEGO urzędu skarbowego o wysokości dochodów uzyskanych w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy,
- oświadczenie o wysokości dochodu niepodlegającego opodatkowaniu, który został uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy

#### b) Działalność gospodarcza :

- Oświadczenie członków rodziny rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne o wysokości dochodu uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy.

#### c) Gospodarstwo rolne :

- zaświadczenie właściwego organu gminy o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub nakaz płatniczy za rok kalendarzowy poprzedzający okres zasiłkowy.

### 6. Inne dane:

#### a) Alimenty świadczone na rzecz innych osób w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy:

- wyrok sądu lub ugoda sądowa zobowiązująca wnioskodawcę do płacenia alimentów na rzecz osoby spoza rodziny
- przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące wysokość wypłacanych alimentów

#### b) Dochód utracony (oznacza utratę dochodu spowodowaną: uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego, utratą prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium, utratą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem umowy o dzieło, utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej, wyrejestrowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej)

- dokument określający datę utraty dochodu (np. świadectwo pracy, zaświadczenie o wyrejestrowaniu działalności gospodarczej)
- zaświadczenie określające wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu utraconego w roku kalendarzowym poprzedzającym złożenie wniosku z wyszczególnieniem:
- w przypadku małżeństw- rozdzielne zaświadczenia z urzędu skarbowego o dochodach.

#### c) Dochód uzyskany (oznacza uzyskanie dochodu spowodowane: zakończeniem urlopu wychowawczego, uzyskaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium, uzyskaniem

zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem umowy o dzieło, uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej, rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej)

- zaświadczenie potwierdzające wysokość dochodu z pierwszego pełnego miesiąca jego uzyskania oraz datę wypłaty wynagrodzenia z wyszczególnieniem:

d) Alimenty:

- kopia wyroku sądu zasądającego alimenty na rzecz osób w rodzinie, kopia ugody sądowej lub kopia odpisu zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem,
- przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące faktyczną wysokość otrzymanych alimentów oraz zaświadczenie od komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów w przypadku uzyskania alimentów niższych niż zasądzone, oraz zaświadczenie komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów zasądzonych wyrokiem sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie przed mediatorem,
- oświadczenie o wysokości otrzymanych alimentów w przypadku uzyskania alimentów wyższych niż zasądzone w wyroku, ugodzie sądowej lub ugodzie przed mediatorem oraz zaświadczenie komornika o wysokości wyegzekwowanych alimentów, gdy jest prowadzona egzekucja komornicza.

II. Dokumenty dotyczące dziecka na które wnioskodawca ubiega się o świadczenie:

- skrócony odpis aktu urodzenia lub zupełny akt urodzenia, w przypadku, gdy ojciec dziecka jest nieznany
- Zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, potwierdzające co najmniej jedno badanie w okresie ciąży przez lekarza ginekologa lub położną.

Jeśli dziecko jest niepełnosprawne:

- orzeczenie o niepełnosprawności albo o umiarkowanym lub o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka

### ***Dodatek z tytułu urodzenia dziecka***

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje:

- 1) matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka.

W przypadku wystąpienia o przysposobienie więcej niż jednego dziecka lub urodzenia więcej niż jednego dziecka podczas jednego porodu dodatek przysługuje na każde dziecko.

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka przysługuje jednorazowo jego wysokość to **1000 zł.**

Wniosek o dodatek z tytułu urodzenia dziecka składa się do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Prawo do dodatku z tytułu urodzenia dziecka przysługuje po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego lub zaświadczenia wystawionego przez położną, potwierdzającego co najmniej jedno badanie kobiety w okresie ciąży przez lekarza ginekologa lub położną.

### ***Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego***

Dodatek przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesięcy kalendarzowych;
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu;
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności..

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje w wysokości **400 zł** miesięcznie.

Dodatek nie przysługuje, jeżeli osoba ubiegająca się o dodatek:

- bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego pozostawała w stosunku pracy przez okres krótszy niż 6 miesięcy;
  - podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, która uniemożliwia sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
  - w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego;
- oraz gdy
- dziecko zostało umieszczone w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem dziecka przebywającego w zakładzie opieki zdrowotnej;
  - w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.

### ***Wymagane dokumenty***

- a) zaświadczenie pracodawcy o udzieleniu urlopu wychowawczego oraz o okresie, na jaki został on udzielony oraz na które dziecko
- b) zaświadczenie, o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego
- c) aktualne zaświadczenie organu emerytalno-rentowego (ZUS) stwierdzające, że osoba ubiegająca się była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych

d) zaświadczenie specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, w przypadku umieszczenia w nim dziecka, o niekorzystaniu w nim z całodobowej opieki.

#### ***Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka***

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje;
- ojciec dziecka jest nieznany;
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

Dodatek przysługuje również pełnoletniej osobie do ukończenia 24 roku życia, uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje w wysokości **170 zł** miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż **340,00 zł** na wszystkie dzieci.

W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o **160 zł** na wszystkie dzieci.

Wymagane dokumenty

- a) kopia skróconego aktu zgonu drugiego z rodziców dziecka lub
- b) aktualny odpis zupełny aktu urodzenia dziecka, w przypadku, gdy ojciec dziecka jest nieznany lub
- c) odpisu wyroku oddalającego powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców.

#### ***Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej***

Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) albo opiekunowi prawnemu dziecka.

Dodatek przysługuje na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.

Wysokość dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej wynosi **80,00 zł** miesięcznie.

### ***Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego***

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje:

- matce lub ojcu dziecka;
- opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także
- osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony) na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- 1) do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2) powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wynosi miesięcznie:

- 1) **60,00 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- 2) **80,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

### ***Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania***

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje:

- 1) w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności - w wysokości **90 zł** miesięcznie na dziecko albo
- 2) w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej - w wysokości **50 zł** miesięcznie na dziecko.

Dodatek przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) lub osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony) przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.



### ***Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego***

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego w wysokości **100 zł**, płatne jednorazowo w danym okresie zasiłkowym.

Wniosek o wypłatę dodatku składa się do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne.

Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpatrzenia